

1983, 30. dubna – Sdělení VONS č. 325 „Soud s P. Josefem Dolistou“ o ohlášeném hlavním líčení u Okresního soudu v Mělníku s Josefem Dolistou obžalovaným z trestného činu maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi.¹

Dne 4. května 1983 v 8,30 hod. se bude konat u Okresního soudu v Mělníku soudní přelíčení s P. Josefem Dolistou, nar. 20. 3. 1954, bytem Mělník, Kostelní 18, kaplanem římskokatolické církve.²

Od Velikonoc 1982 je trestně stíhán na svobodě podle § 178 tr. z. (maření dozoru nad církvemi)³. Obžaloba jej viní, že od září do prosince 1981 vyučoval 7 studentů Státní zemědělské technické školy náboženství na faře a od ledna 1982 se scházel se studenty za stejným účelem v soukromém bytě. Tím naplnil skutkovou podstatu § 178 tr. z. Zdůvodnění se opírá o Směrnici pro výuku náboženství přihlášených žáků ZDŠ, vydanou ve Věstníku ministerstva školství a kultury 20. 6. 1974, která stanoví, že katolické náboženství může být vyučováno pouze ve škole a týká se dětí od 2. do 7. třídy ZDŠ.⁴

Tato směrnice, která nemá povahu a závaznost zákona, má neodůvodněně diskriminační charakter a limity, jí určené, odporují ústavním zárukám svobodného vyznání víry. Porušení této směrnice nelze proto kvalifikovat podle § 178, který je aplikován při porušení zákona č. 218/49 Sb. a příslušných vládních nařízeních č. 219 – 223/49 Sb., jež se týkají hospodářského zabezpečení církvi.⁵

Obžalobu vznesl okresní prokurátor JUDr. Bohumír Slanař. Počinání prokuratury je v příkrém rozporu s Mezinárodními pakty o lidských a občanských právech, které zaručují svobodné šíření a vyznání víry.⁶

Informace o Chartě 77, r. 6, 1983, č. 4, s. 21.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Josefa Dolisty viz dále sdělení VONS č. 304, dokument č. 305.
- ² Podle sdělení Ivana Medka ze 4. 5. 1983 bylo přelíčení s Josefem Dolistou na poslední chvíli telegraficky odvoláno. Sdělení je uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 76, sign. IV/1, kart. 19.
- ³ Správně maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi.
- ⁴ Obžaloba okresního prokurátora v Mělníku JUDr. Bohumíra Slanaře podaná 14. 2. 1983 proti J. Dolistovi je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 76, sign. I/2, kart. 19.
- ⁵ Proti Dolistovu trestnímu stíhání protestoval kardinál František Tomášek v dopisu Okresnímu soudu v Mělníku z 25. 4. 1983. V tomto dopisu uvedl, že trestní řízení ve věci J. Dolisty odporuje ústavě i zákonu č. 218/49 Sb. *„Ústava zaručuje svobodu vyznání, kdežto Váš postup omezuje tuto svobodu vyznání na svobodu kultu, podle níž by se dovolovalo projevovat nábožensky jen kultem, v kultových prostorách, t. j. v kostelích a kaplích k tomu určených. Tato skutečnost je nejen velmi závažná, ale také rozhodující.*
P. Josef Dolista je obviněn z trestného činu maření státního dozoru nad církvemi [sic] nikoliv proto, že duchovenskou činnost, k níž byl oprávněn udělením státního souhlasu, prováděl, ale že ji prováděl v soukromém bytě.
Tento názor však nemá žádnou oporu v zákoně č. 218/49 Sb., neboť ten jedine může vymezit Ústavou zaručené právo každého občana na svobodu vyznání.
Kterékoliv jiné normy nižšího stupně nebo dokonce interní směrnice nejsou zákonem, a proto nemohou právo, které dává naše Ústava, omezovat nebo dokonce rušit.“ Dopis je uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 76, sign. IV/2, kart. 19.
- ⁶ Soudní jednání s Josefem Dolistou u Okresního soudu v Mělníku ohlášené na 4. května 1983 bylo odvoláno, zřejmě s ohledem na značnou publicitu, které se kauze dostalo. O případu referovalo 13. října 1982 Radio Vatikán, v souvislosti s Dolistovou kauzou protestovaly proti porušování náboženských svobod v Československu také nizozemská a italská sekce Amnesty International. Dolista byl přeložen do farnosti v Jesenici u Rakovníka. Dva ze studentů Střední zemědělské školy v Mělníku byli navrženi několik dní před maturitou na vyloučení ze studia a Socialistického svazu mládeže. Dalším sedmi středoškolákům byly sníženy známky z chování o jeden až dva stupně, což automaticky znamenalo, že nemohli být přijati na vysokou školu. K celému případu viz PLACHÝ, Jiří: Akce KNĚZ a ZAHRADNÍK. Dvojitý úspěch mělnické StB v boji s vnitřním nepřítelem, in: *Securitas imperii* 10, Praha 2003, s. 59–71.